

өнүгүүнүн туруктуулугун жана коомдун социалдык стабилдүүлүгүн жогорулатат. Бардык мамлекеттик программалар жер-жерлерде ишке ашыруунун так механизмдерине ээ болушу керек. Ансыз бул программалар эң жакшы дегенде райондук деңгээлде аткарылат, начар дегенде пландалган жыйынтыктарга жете албай, улуттук деңгээлде “асылган” бойдон кала берет.

Артыкчылык: мамлекеттик аткаруу бийлиги менен ЖӨБ органдарынын макулдашылган позициясын КР Жогорку Кеңеши алдында көрсөтө алуу мүмкүнчүлүгү болот. Бул позиция жергиликтүү өнүгүү жана регионалдык башкаруу чөйрөсүндө тең салмактуу мамлекеттик саясатты далилдеп турмакчы.

Бул артыкчылыктар төмөнкүдөй демилгелер аркылуу ишке аша алат жана ошондой болууга тийиш:

1. “Ченемдик укуктук актылар жөнүндө” мыйзам аркылуу мамлекеттик башкаруунун бардык деңгээлдеринде кабыл алынган чечимдерди макулдашуу процессинин формага салынган жол-жоболорун киргизүү (учурда Юстиция министрлиги мыйзамдын жаңы редакциясын даярдоодо, бирок азырынча жогоруда айтылган жагдайларды эске ала элек).
2. Жергиликтүү жамааттарды өнүктүрүү жана ЖӨБ органдарынын ишинин эффективдүүлүгү маселелери боюнча туруктуу ведомство аралык комиссияны же КР Өкмөтүнүн кеңешин түзүү.
3. Бюджет аралык мамилелерге тиешелүү маселелер боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн макулдашуу жыйынынын өзгөчө протоколу. Бул протокол КР Жогорку Кеңешине бюджет долбоорун бергенге чейин бюджет аралык мамилелерге байланыштуу бардык пайда болгон кайчы пикирлерди жоюушу керек (эгерде жойбой калса, аларды КР Жогорку Кеңеши жалпы улуттун кызыкчылыктарын эске алуу менен чечиши керек).
4. Аймактардын өнүгүүсүн комплекстүү пландоонун бирдиктүү системасын түзгөн мыйзамдарды иштеп чыгуу жана кабыл алуу.

Жергиликтүү жамааттардын Кыргыз Республикасынын Президенти менен өз ара аракеттенүүсү

Кыргыз Республикасынын Конституциясына ылайык, КР Президенти мамлекет башчысы болуп саналат, элдин жана мамлекеттик бийликтин биримдигин көрсөтүп турат. Элдин жана мамлекеттик бийликтин биримдиги кызыкчылыктар балансына жетүү дегенди билдирет.

Кыргыз Республикасынын Президенти жергиликтүү жамааттар, ошондой эле жергиликтүү жамааттын кызыкчылыгында жергиликтүү маанидеги маселелерди чечкен жергиликтүү өз алдын-

ча башкаруу органдары менен да тикелей өз ара аракеттенүүнүн дайыма иштеген жана эффективдүү каналын түзүүгө кызыкдар. Мындай түз байланыш Кыргыз Республикасынын Президентине башкаруу системасы эффективдүү жана тең салмактуу иштеп, жергиликтүү жамааттардын кызыкчылыктарын көз жаздымда калтырбай, регионалдык башкарууда тең салмактуулуктун бузулушуна алып келбей турганына ишенүүгө жардам берет.

Мамлекеттин башка бийлик органдары менен жергиликтүү жамааттар ортосундагы өз ара аракеттенүүнүн регламентке салынган процесстери жетишсиз болгон шартта мындай түз байланыш өзгөчө актуалдуу болот (мыйзам чыгаруу процессинде жергиликтүү жамааттардын катышуу регламентинин жоктугу, аймактардын өнүгүүсүн комплекстүү пландоосунун жоктугу, бюджеттик процессте кызыкчылыктарды макулдашуу механизминин жоктугу ж.б.). Кыргыз Республикасынын Президенти институтунун тарыхында маал-маалы менен жергиликтүү жамааттар менен байланыштын түз формасы колдонулуп келген. Айталы, ар кайсы жылдары бул максаттарда төмөнкүдөй формалары иштеп келди:

- КР Президентинин катышуусу менен өткөрүлгөн жергиликтүү жамааттардын Конгресси;
- Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча улуттук агенттик;
- ЖӨБ органдарынын бардык жетекчилеринин жана КР Президентинин катышуусу менен жалпы республикалык кеңешме.

Түз байланыштын бул формаларынын өз артыкчылыктары жана кемчиликтери болгон, алар кандайдыр бир жыйынтыктарга жеткен. Айталы, биринчи кезекте жергиликтүү өнүгүү жана регионалдык башкаруу чөйрөсүндө Президенттин мамлекеттик саясатка таасир этүү бөлүгүндө жыйынтыктар болгон. Бирок акыркы жылдары Президент институту менен жергиликтүү жамааттар ортосунда формага салынган эч кандай байланыш түзүлбөй жана колдонулбай келди. Бул болсо Президенттин жамааттар менен табигый байланышын чабал кылып койду. Президенттин жамаатка болгон муктаждыгы жогору. Себеби дал ушул жамааттарда шайлоолор өтүп, жарандар Президентке көп үмүт артышат. Бул үмүт жеке жана жалпы улуттук кызыкчылыктарды гана эмес, ошону менен бирге өз жамаатарынын же **туулган жеринин** кызыкчылыктарын да коргоого байланыштуу болот.

КР Президенти менен жергиликтүү жамааттар ортосундагы түз байланыш каналын орнотуу мүмкүнчүлүгүн дагы бир формада караштырып көрүү зарыл. **Ал жергиликтүү жамааттардын абалы жана ЖӨБ органдарынын жергиликтүү маанидеги маселелерди чечүү жөндөмдүүлүгү жөнүндө жылдык доклад түрүндө болушу мүмкүн.**

Бул доклад төмөнкүдөй функцияларды аткарууга жөндөмдүү: